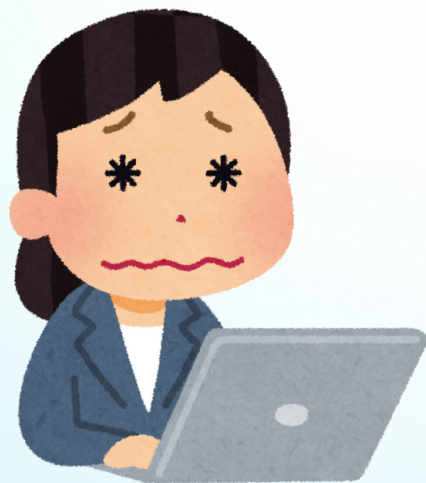

หมอชวนรู้

“โรคทางกายที่ทำให้ตาแห้ง”

บทความโดย
ราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย
สมาคมจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย

“โรคทางกายที่ทำให้ตาแห้ง”

ภาวะตาแห้ง

➡ คือ ภาวะที่มีปริมาณน้ำตาหล่อเลี้ยงผิวตา ไม่เพียงพอ สาเหตุหลักมาจากการสร้างน้ำตาน้อยลงหรือน้ำตาระเหยมากเกินไป

อาการ

- ระคายเคืองตา
- แสบตา
- ตาพร่ามัว
- น้ำตาไหล

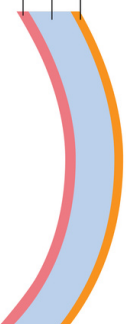
- มีขี้ตาเป็นเมือกเขียว
- อาจรู้สึกปวดกระบอกตา และปวดศีรษะได้

ชั้นน้ำตาประกอบด้วย 3 ชั้น คือ

Tear film:

Mucous layer
Aqueous layer
Lipid layer

- 1 ชั้นในสุด มูก มีหน้าที่เกาะกับผิวตา
- 2 ชั้นกลาง น้ำ (สัดส่วนหลัก) มีหน้าที่หล่อลื่น
- 3 ชั้นนอกสุด ไขมัน มีหน้าที่คงสภาพให้น้ำตาคงอยู่

แบ่งโรคทางกายตามกลไกของโรคตาแห้ง (TFOS DEWS II 2017) แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1 น้ำตาสร้างได้น้อย (aqueous deficiency dry eye)

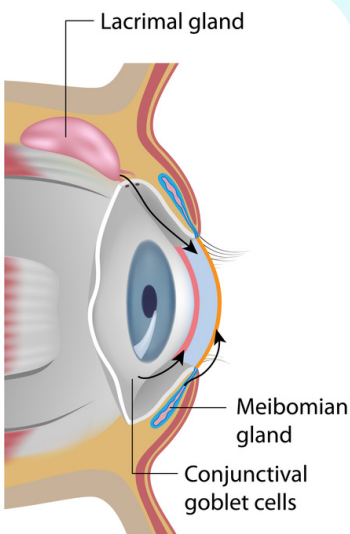
- ▶ โรค Sjogren มีอาการปากแห้งคอแห้งคือลำปาก พูดนานแล้วเสียงแหบ
- ▶ โรคกลุ่มภูมิคุ้มกันอื่นๆที่ทำให้เกิดกลุ่มอาการ Sjogren ได้แก่ Rheumatoid, SLE, Hashimoto thyroiditis
- ▶ ยาที่ลดการสร้างน้ำ ได้แก่ ยารักษาสิว, ยาต้านฮีสตามีน ในโรคภูมิแพ้, ยาฮอร์โมนทางรีเวช, ยาขับปัสสาวะ, beta blocker ในโรคความดันโลหิตสูง โรคความดัน โรคไต

การรักษาโรคตาแห้งที่เกิดจากยา
ใช้น้ำตาเทียม **ไม่ควร** หยุดยาเอง

2 น้ำตาระเหยมาก (evaporative dry eye) จากการขาดชั้นไขมันมาเคลือบ

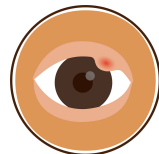
- ▶ โรคผิวหนังต่าง ๆ ที่เบียดบังการออกของไขมัน

- 1.โรค Rosacea มีหลอดเลือดมากกว่าคนปกติ ออกมาที่บริเวณขอบตาด้วย ซึ่งจะเบียดรูเปิดของต่อมไขมัน ทำให้ไขมันออกได้น้อยลง
- 2.Seborrheic dermatitis

- ▶ โรคเปลือกตาอักเสบ รบกวนการทำงานของต่อมไขมัน ทำให้ไขมันออกได้ไม่ดี

- ▶ โรค MGD

หลักการรักษา

- 1 น้ำตาเทียม
- 2 รักษาโรคที่เป็นสาเหตุ
- 3 หากสาเหตุจากโรคเปลือกตาอักเสบ ประคบอุ่นตา ช่วยลดการเกิดต่อมไขมันเปลือกตาอุดตัน

- 4 กะพริบตาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5 Eyelid spa
- 6 IPL ช่วยหดหลอดเลือดที่ผิดปกติและละลายไขมัน
- 7 P2Y2 agonist (Diquafosol) ช่วยในกระตุ้นการ pumping ของ cell ที่สร้างมูก - น้ำ - ไขมัน

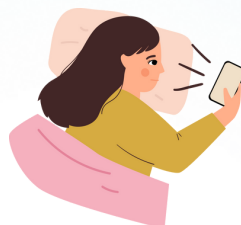
โรคในกลุ่มที่มีปัญหาทั้ง 2 กลไก ได้แก่

- 1 เบาหวาน กรณีที่ควบคุมโรคไม่ดีมีปัญหาของเส้นประสาทของกระจกตา พบว่าลดการสร้างน้ำตาและลดการกะพริบตา (ทำให้ต่อมไขมันอุดตัน)
- 2 ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 พบว่ามีเส้นประสาทที่กระจกตาลดลง

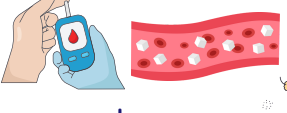
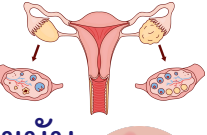
สัดส่วนโรคตาแห้งในปัจจุบัน (ตามความชุกของประชากร)

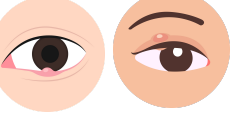
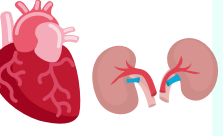
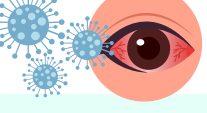
มากที่สุด คือ พฤติกรรมจ้องหน้าจอ ไม่กะพริบตา ทำให้ต่อมไขมันอุดตัน เกิดตาแห้งชนิดน้ำตาระเหยมาก

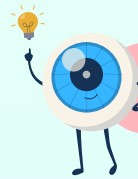

โรคทางกาย

- 1 HT ที่ทานยากลุ่ม beta blocker
- 2 DM
- 3 โรคภูมิแพ้ ที่ทานยา antihistamine
- 4 โรคทางสรีรวิทยาที่ทานยาฮอร์โมน เช่น PCOS
- 5 โรคผิวหนังและต่อมไขมัน เช่น Rosacea

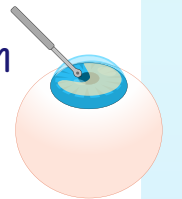
- 6 Autoimmune เช่น thyroid, hashimoto, rheumatoid, SLE
- 7 เปลือกตาอักเสบ
- 8 โรคหัวใจ โรคไตที่ทาน beta blocker
- 9 ประวัติติดเชื้อไวรัสโควิด 19 รุนแรง จนเข้ามาที่เส้นประสาทที่กระจกตา

Q&A

 ตาแห้งเป็นหลังจากผ่าตัดต้อกระจกเปลี่ยนเลนส์ เกิดขึ้นบ่อยไหม ?

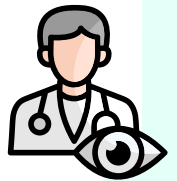
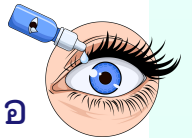
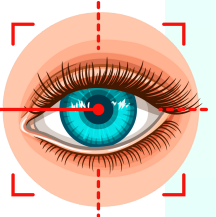
- ➡ การผ่าตัดทุกอย่างที่ยู่กับผิวตาจะรบกวนเส้นประสาทกระจกตา ที่ควบคุมโรคตาแห้ง ทำให้เกิดตาแห้งได้
- ➡ การผ่าตัดที่รบกวนเส้นประสาทมากที่สุดคือการทำเลสิกที่ผ่าเปิดฝา
- ➡ ผ่าตัดต้อกระจก
เกิดตาแห้งได้เช่นกัน แต่ผ่าตัดเล็ก ๆ บริเวณหางตาซึ่งมีเส้นประสาทหนาแน่น แต่ผ่าบริเวณเล็กมาก จากงานวิจัยอาการตาแห้งเพิ่มขึ้นมากที่สุดวันที่ 7 ถึงวันที่ 30 หลังผ่าตัดหลังจากนั้นจะค่อย ๆ ลดลง
- ➡ ควรดูแลเรื่องตาแห้งในช่วง 1 เดือนแรกหลังผ่าตัด เพื่อให้ผลลัพธ์การผ่าตัดและความสบายตามากที่สุด

ยาหยอดอะไรที่ทำให้เกิดตาแห้งได้ ?

- ➡ กลุ่มยาต่อหิน ใช้ประมาณ 6 เดือน จะพบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ goblet cell ซึ่งมีหน้าที่ในการสร้างมูก โครงสร้าง meibomian gland และ lacrimal gland
- ➡ ปัจจุบันแนวทางการรักษาต่อหินเปลี่ยนแปลง เริ่มด้วยการใช้เลเซอร์ก่อนในคนไข้ความดันตาสูงหรือต่อหินมูตาเปิด เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ยา แต่ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานที่ด้วย ไม่ใช่ทุก รพ. มีเครื่องเลเซอร์
- ➡ การใช้ยาต่อหิน เลือกชนิดที่ไม่มีสารกันบูดหากไม่มีปัญหาค่าใช้จ่าย ใช้จำนวนหยดให้น้อยที่สุด หยอดให้ถูกวิธีคือครั้งละ 1 หยดก็เพียงพอ
- ➡ ถ้ามีอาการตาแห้งมาก ๆ จากการใช้ยาต่อหิน อาจพิจารณาใช้เลเซอร์ร่วมเพื่อลดจำนวนยา หรือทำการผ่าตัด ขึ้นกับดุลยพินิจของแพทย์ผู้รักษา

Eyelid Spa

สามารถทำหลังจากผ่าตัดได้เมื่อไหร่ ?

- ➡ ขึ้นกับชนิดของการผ่าตัด และดุลยพินิจของแพทย์แต่ละท่าน
- ➡ ระยะเวลาเฉลี่ยที่ค่อนข้างปลอดภัย คือ 1 เดือนหลังผ่าตัด

ฉีดโบท็อกที่ระหว่างคิ้ว ทำให้มีผลกระทบทาแห้งตามมาได้ไหม ?

- ➡ ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าทำให้เกิดตาแห้งได้

ท่อน้ำตาอุดตันตั้งแต่กำเนิดรักษาอย่างไร ?

- ➡ เจอได้ประมาณ 15-20% ในเด็กแรกเกิด
- ➡ ในช่วง 1 ขวบปีแรก สามารถหายเองได้ 80-90% โดยการนวดที่หัวตา
- ➡ หลัง 1 ขวบ อาการยังไม่ดีขึ้น หรือมีบวมแดงอักเสบ ให้พบจักษุแพทย์

